

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ ЯК НАУКИ

УДК 37.013.74

DOI: 10.12958/2227-2747-2025-2(189)-119-126

Ваховський Леонід Цезаревич,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної роботи

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна.

vakhovsky81@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4163-2453>

Для цитування: Ваховський Л. Ц. Інтернаціоналізація історії педагогіки як науки. *Освіта та педагогічна наука*. 2025. № 2(189). С. 119–126. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2\(189\)-119-126](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2(189)-119-126).

References (стандарт APA): Vakhovskyi, L. Ts. (2025). Internatsionalizatsiia istorii pedahohiky yak nauky [Internationalization of the History of Pedagogy as a Science]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 2(189), 119–126. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2\(189\)-119-126](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2(189)-119-126) [in Ukrainian].

Постановка проблеми. З моменту свого виникнення історія педагогіки займала важливе місце в системі педагогічних наук, забезпечуючи спадкоємність у педагогічному мисленні, даючи підстави для критичної оцінки сучасної педагогічної теорії й практики, створюючи підґрунтя для нових педагогічних концепцій. Саме історико-педагогічна наука на основі аналізу досягнень та помилок намагалась відібрати ідеї та освітні практики, які можна використати в сьогоденні та майбутньому.

Проте в останні десятиріччя вітчизняні й зарубіжні фахівці звертають увагу на кризову ситуацію в цій науковій галузі, намагаються з'ясувати причини кризових явищ, окреслити шляхи їх подолання. Як наслідок, на сучасному етапі надзвичайної актуальності набувають питання щодо перспектив подальшого розвитку історико-педагогічної науки.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми кризи та перспектив розвитку історії педагогіки як науки з кінця ХХ – початку ХХІ століття активно обговорюють в українському науковому

просторі. Серед українських учених, які порушували це питання у своїх дослідженнях, можна виділити Л. Березівську, А. Вихруща, Н. Гулана, І. Зязюна, О. Савченко, О. Сухомлинську та ін. На кризову ситуацію в історії освіти звертали увагу й зарубіжні науковці – Даніель Трьолер (D. Tröhler), Йоан Албулеску (I. Albuлесcu), Гезер Елліс (H. Ellis), Марк Фрімен (M. Freeman), Блажена Кудлачова (B. Kudlacova), які вказували на маргіналізацію історико-педагогічних досліджень, витіснення їх на периферію наукового пошуку. Зауважимо, що дослідники докладно характеризували причини й ознаки кризових явищ в історико-педагогічній науці й лише узагальнено визначали певні трансформаційні

заходи, завдяки яким можна виправити ситуацію й дати поштовх для подальшого розвитку цієї наукової дисципліни.

Мета статті – розкрити сутність інтернаціоналізації історії педагогіки в умовах глобалізації освітнього простору, з'ясувати її роль як відповіді на сучасні виклики в розвитку історико-педагогічного знання.

Методологія та методи дослідження. Методологічне значення для проведеного дослідження мали принципи об'єктивності, історизму та всебічності. Для досягнення поставленої мети було застосовано комплекс теоретичних дослідницьких методів, зокрема: абстрагування, аналіз, синтез, узагальнення та систематизація наукових положень, історико-генетичний та історико-порівняльний методи.

Виклад основного матеріалу.

Як уже зазначалось, і вітчизняні, і зарубіжні дослідники намагались з'ясувати причини та виявити ознаки кризової ситуації в історико-педагогічній науці. Найбільш докладно ці питання вивчала відома й авторитетна українська вчена О. Сухомлинська, яка ще у 2003 році в статті «Історія педагогіки як наука і навчальний предмет: актуальні проблеми» здійснила глибокий аналіз кризового стану вітчизняної історії педагогіки, простежила трансформації, які відбулися в процесі її становлення та розвитку в добу незалежності. Авторка зробила акцент на тому, що кризу не можна розглядати як виключно негативне явище. У ній є багато позитивного, «тому що кризовий стан – це стан перелому, стан відмирання деяких положень, ідей і нелегкий шлях до прийняття, залучення нових» (Сухомлинська, 2003, с. 39).

О. Сухомлинська дійшла висновку, що кризові явища в історико-педагогічній науці були зумовлені низкою обставин, а саме: невід-рефлексоване ставлення до радянського періоду розвитку школи й педагогіки в Україні; поява значного за обсягом нового (неструктурованого й недиференційованого) масиву першоджерел; вплив на трактування історико-педагогічного процесу педагогічної думки діаспори; вклю-

чення в предметне поле історико-педагогічних розвідок народної педагогіки.

На думку О. Сухомлинської, українській історії педагогіки притаманні характерні риси, які певною мірою відображають її кризовий стан: 1) відсутність системного аналізу всього проблемного поля історико-педагогічної науки, акцент на заповненні окремих «білих плям»; 2) етноцентризм історико-педагогічної думки, майже повна зосередженість на українській проблематиці; 3) відсутність порівняльних історико-педагогічних досліджень; 4) відсутність у дослідницькому полі історико-педагогічної науки розвідок, які сягають глибше середини ХІХ століття, що свідчить про прагматичні наміри «актуалізувати» історико-педагогічну науку; 5) застарілість загальних концептуальних засад історико-педагогічної науки, її понятійно-термінологічного апарату, які потребують перегляду (Сухомлинська, 2003, с. 43).

На кризові явища в історико-педагогічних студіях звертав увагу Н. Гупан. Головними причинами кризового стану, на його думку, є: незначна кількість праць з методології, без оновлення якої неможливо розвивати науку; низький теоретичний рівень наукових розвідок; відсутність зв'язку між історико-педагогічними дослідженнями і практичними потребами сучасної освіти (Гупан, 2017, с. 111).

Полемізуючи із О. Сухомлинською, Н. Гупан стверджував, що криза історико-педагогічної науки зумовлена не об'єктивними, а суб'єктивними чинниками – застарілими методологічними підходами та пошуками зручних шляхів у досягненні меркантильних інтересів окремих учених, розробників історико-педагогічного знання. Серед причин кризи він називав також відірваність історико-педагогічних праць від практики освіти.

Позиція Н. Гупана щодо перспектив історії педагогіки як наукової галузі виявилась також оптимістичною. Кризову ситуацію він пропонує «сприймати не як вичерпаність історико-педагогічного знання і підставу для згор-тання цього проекту, а як привід до оновлення

методології, піднесення на новий теоретичний рівень дослідницької діяльності та наближення її до життєвих освітянських потреб сьогодення» (Гупан, 2017, с. 114).

На кризовий стан історії педагогіки як навчальної дисципліни вказувала Л. Березівська, яка констатувала, що історико-педагогічне знання як компонент педагогічної підготовки в структурі університетської освіти недооцінено. З кожним роком в університетах зменшувалася кількість годин на вивчення курсу історії освіти. Майбутні вчителі дізнаються про історію освіти лише в процесі вивчення загальної педагогіки або з коротких авторських курсів з історії педагогіки (Березівська, 2022, с. 7).

Ми теж зауважували, що протягом останніх двох десятиліть вітчизняна історико-педагогічна наука розвивалась переважно шляхом розширення тематичного спектра досліджень та накопичення фактів. Як наслідок, сформувався значний масив розрізненого, теоретично не узагальненого матеріалу, і історія педагогіки опинилась у ситуації певної ізольованості від суміжних наук і навіть від теоретичної педагогіки, частиною якої вона є (Ваховський, 2018, с. 76).

Кризу цієї наукової галузі помітили і європейські вчені. Указувалось на зменшення значущості історії освіти, яке зумовлене внутрішніми та зовнішніми чинниками (Troehler, 2006, с. 6). Висловлювалась думка про те, що для багатьох істориків заняття історико-освітньою проблематикою стало кар'єрним самогубством, оскільки історія освіти є нудним, маргінальним чи тупиковим предметом (Heather, 2023).

Радикальну позицію щодо перспектив історії освіти займав Р. Лоу (R. Lowe), який висловлював сумніви щодо необхідності самого існування цієї академічної дисципліни (Lowe, 2002, с. 504).

Слід мати на увазі, що дослідники із західних країн основну причину кризового стану історії освіти як наукової галузі й академічної дисципліни вбачають в її освітній орієнтації, тобто в прагненні впливати на професійну підготовку майбутніх учителів і сучасну освітню практику.

Так, М. Гофман (M. Hofmann) стверджує, що у Швейцарії історія освіти з моменту свого виникнення намагалась впливати на освітню практику й педагогічну освіту. Вона формувалася як список біографій видатних педагогів, таких як Ж.-Ж. Руссо, І. Г. Песталоцці або Ф. Фелленберг, і намагалась надати майбутнім учителям «великі» історичні зразки для наслідування, стандарти професійної поведінки та закласти основи педагогічної етики. Поряд з цим історія освіти була орієнтована також на принесення користі освітній практиці (Hofmann, 2014, с. 227). М. Гофман звертає увагу на те, що в останні роки активними дослідниками в галузі історії освіти все частіше стають не педагоги, а історики, соціологи, психологи, філософи, які пропонують «захоплювальне середовище» у вигляді історико-культурного підходу до історико-педагогічних досліджень (Hofmann, 2014, с. 230).

Р. Казале (R. Casale) наголошує, що освітня орієнтація історії освіти, яка є досить поширеною й підтримується відомими вченими, по-жвавляє національне минуле та сприяє формуванню національної ідентичності. Проте доки в історії освіти існуватимуть прямі посилання на підготовку вчителів та освітню практику, ніякого прогресу в розвитку цієї галузі знань, на її думку, не буде досягнуто. Авторка дійшла висновку, що історія освіти має формуватись та практикуватись історично, а не освітньо чи морально (Casale, 2004, с. 394). Потрібна структурна відкритість історії освіти, міждисциплінарна перспектива, усвідомлення того, що до освітніх явищ не можна підійти без розгляду теорій та текстів з інших дисциплін.

Г. Маккаллох (G. McCulloch) називає освітню орієнтацію історії освіти, яка панувала в західних країнах до 1960-х років, «некритичними вправами в ностальгії та міфотворчості», написаними переважно педагогами для користі майбутніх учителів. Ця модель сприяла створенню зручної, інструментальної за своєю природою та придатної для використання версії минулого, яку педагоги та політики могли застосувати для підтримки власних починань (McCulloch, 2016).

Італійські дослідники С. Поленгі (S. Polenghi) та Дж. Бандіні (Gianfranco Bandini) називають сильний та стабільний зв'язок історії освіти з освітньою практикою та підготовкою вчителів «збоченим», оскільки, з одного боку, він не дає можливості вийти за межі сфери освіти, не втративши ідентичності, а з іншого – без стійких зв'язків, перш за все, з історичними дослідженнями методологічні та епістемологічні основи історії освіти будуть поступово зруйновані (Polenghi & Bandini, 2016, с. 20).

С. Поленгі та Дж. Бандіні переконані, що пошук перспектив розвитку історії освіти потребує низки заходів, зокрема й інтернаціоналізації історико-освітніх публікацій, яка стикається із серйозними проблемами, насамперед через те, що лише невелика частина досліджень стає відомою (і цитованою) за межами національних контекстів. Надзвичайно корисними для історії освіти, на їхню думку, повинні стати міжнародні студії, які розглядають не лише як можливість публікуватися поза національним контекстом, а й як спосіб брати участь у спільних дослідницьких проєктах та ділитися історичними джерелами (Polenghi & Bandini, 2016, с. 5).

Ми також вважаємо, що інтернаціоналізація історико-педагогічної науки є надзвичайно важливим чинником, який дозволить цій науковій галузі позбутись кризових явищ і вийти на якісно новий рівень у своєму розвитку. Зважаючи на те, що в українському науковому просторі жваво обговорюються проблеми інтернаціоналізації освіти (перш за все вищої), логічно ставити питання про інтернаціоналізацію не лише освітньої практики, а й наук про освіту.

Значну увагу визначенню терміна «інтернаціоналізація» приділяла канадська дослідниця Д. Найт (Jane Knight). Вона відмічала, що інтернаціоналізація не є новим терміном, оскільки він використовувався протягом століть у політології та державних відносинах. У сфері освіти його популярність почала зростати з початку 1980-х років. Інтернаціоналізацію з цього часу визначали як процес інтеграції міжнародного або міжкультурного виміру в навчальні, дослідницькі та

сервісні функції навчального закладу. Це визначення, вважає Д. Найт, залишається базовим, хоча в нього були внесені уточнення, що стосувались глобалізації (Knight, 2003).

В Україні, як і в західних країнах, предметом наукових розвідок є переважно інтернаціоналізація вищої освіти. Як підкреслює І. Мигович, у якості ключової характеристики поняття «інтернаціоналізація» більшість учених називають міжнародний характер діяльності національних закладів вищої освіти, міжнародне співробітництво відповідно до моделі довготривалих (стратегічних) партнерств, міжнародні освітні програми, дослідження, академічні обміни в рамках програм мобільності для студентів, викладачів та адміністративних співробітників освітніх установ, проєкти та програми міжнародної технічної допомоги (Мигович, 2020, с. 23).

Як бачимо, інтернаціоналізація передбачає впровадження міжнародного, міжкультурного або глобального компонента в мету, функції та основні напрями діяльності закладів вищої освіти, включаючи й наукові дослідження в галузі історії освіти та педагогічної думки.

Спираючись на базове визначення інтернаціоналізації, під інтернаціоналізацією історії педагогіки як науки ми розуміємо процес включення міжнародного, міжкультурного та глобального виміру в історико-педагогічні дослідження та викладання історії освіти й педагогічної думки задля подолання ізоляціонізму, забезпечення пріоритетності історико-порівняльного аналізу, підсилення транснаціональних впливів та взаємозбагачення наукових концепцій.

У межах інтернаціоналізації історії педагогіки як науки можна виокремити кілька напрямів діяльності.

1. Публікації в міжнародних журналах.

Українські вчені, які досліджують історію освіти і педагогічної думки, публікуються в зарубіжних виданнях. Проте публікаційну активність варто значно підсилити, оскільки лише завдяки зарубіжним публікаціям результати вітчизняних історико-педагогічних досліджень стають відомими і цитованими за межами національного

контексту. На жаль, процесу інтернаціоналізації у форматі публікацій заважає мовний бар'єр: публікації українських дослідників англійською мовою в міжнародних журналах читають і цитують переважно зарубіжні вчені, а публікації українською мовою у вітчизняних виданнях – українські. Лінгвістичні перепони в науковій комунікації значно знижують ефективність інтернаціоналізації історико-педагогічних досліджень.

2. Проведення порівняльних історико-педагогічних досліджень. Суто порівняльні дослідження з історії освіти і педагогічної думки з позначенням педагогічних явищ, країн чи регіонів, історичних періодів як предмета історико-порівняльного аналізу в Україні виконуються зрідка (як і наукові розвідки з історії зарубіжної школи і педагогіки). Це зумовлює певну ізоляцію вітчизняної історико-педагогічної науки, заважає виявленню спільних та відмінних рис розвитку освіти в різних народів, звужує контекст для осмислення всесвітнього історико-педагогічного процесу.

3. Виконання міжнародних дослідницьких проектів у галузі історії освіти й педагогічної думки.

Дієвим чинником інтернаціоналізації історії педагогіки можуть стати спільні дослідницькі проекти за участю вчених із різних країн. Спільна науково-дослідна робота дала б змогу узгоджувати концепції, обмінюватись історичними джерелами, знайомитись з досвідом організації досліджень тощо. Спільні наукові розвідки можливі за умови виокремлення актуальних проблем, розв'язання яких потребує транснаціонального підходу та об'єднання зусиль учених різних країн світу. На наш погляд, актуальна проблематика для міжнародних дослідницьких проектів пов'язана, у першу чергу, з визначенням перспектив цієї наукової галузі, оскільки вчені багатьох країн усвідомлюють кризовий стан історії педагогіки, шукають шляхи його подолання. У цьому контексті цікавими є питання щодо статусу, призначення, предметного поля історії освіти й педагогічної думки, її зв'язку з сучасною освітньою практикою, методології та методів історико-педагогічних студій.

4. Міжнародна співпраця в межах асоціацій істориків освіти, участь у міжнародних конференціях, семінарах з історії освіти і педагогічної думки.

Важливим аспектом інтернаціоналізації вітчизняної історико-педагогічної науки може стати участь у міжнародних об'єднаннях, міжнародних наукових заходах з історії освіти. Так, ще в 1978 р. за ініціативою британських, німецьких і бельгійських учених було засновано Міжнародну постійну конференцію з історії освіти (ISCHE – International Standing Conference for the History of Education), яка у 2000 р. отримала статус афілійованої організації при Міжнародному комітеті історичних наук (ICHS). Сьогодні ISCHE юридично існує як асоціація, штаб-квартира якої знаходиться в Берліні. З самого початку діяльність організації була спрямована на надання середовища для міжнародної циркуляції інформації в галузі історії освіти, полегшення контактів та заохочення співпраці між істориками освіти з різних країн, надання підтримки академічним дослідженням та викладанню. Основною формою роботи ISCHE є цикл конгресів, які проводяться майже щорічно. Загалом було проведено 41 конгрес ISCHE у 23 різних країнах світу, в основному в Європі. На додаток до пленарних конференцій, тематичних панельних дискусій, семінарів та комунікацій на цих заходах протягом кількох років працювали постійні робочі групи, організовані навколо певної теми (Hernández Huerta, 2022, с. 643). Проводяться й інші наукові заходи. У 2025 р. планується проведення серії онлайн-семінарів, спрямованих на порівняльне вивчення проблем історії освіти в Іспанії, Греції та Італії.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Одним із дієвих чинників, який сприятиме подоланню кризових явищ в історії педагогіки як науковій галузі, є інтернаціоналізація історико-педагогічних студій. Інтернаціоналізацію історії педагогіки ми розглядаємо як процес включення міжнародного, міжкультурного та глобального виміру в історико-педагогічні дослідження та викладання історії освіти й педагогіч-

ної думки в закладах вищої освіти. Це дозволить позбавитись ізоляціонізму, забезпечить пріоритетність історико-порівняльного аналізу, сприятиме підсиленню транснаціональних впливів та взаємозбагаченню наукових концепцій і підходів.

Пріоритетними в межах інтернаціоналізації є такі напрями діяльності: публікація результатів вітчизняних історико-педагогічних праць у міжнародних журналах; проведення порівняльних історико-педагогічних досліджень з чітким визначенням одиниць порівняння, країн або регіонів, історичних періодів; виконання міжнародних дослідницьких проєктів у галузі історії освіти і педагогічної думки з актуальних проблем, розв'язання яких потребує спільних зусиль учених із різних країн світу; міжнародна співпраця в межах професійних асоціацій, участь у міжнародних конференціях, семінарах з історії освіти і педагогічної думки.

Предметом подальших наукових розвідок можуть стати проблеми, вирішення яких сприятиме оновленню історико-педагогічної науки: мультидисциплінарний формат розвитку історії освіти; трансформація понятійно-термінологічної системи історії педагогіки; історія педагогіки та освітня практика.

Література

Березівська Л. Д. Нова історія освіти України: від національної самоідентифікації до глобальних історичних наративів. *Освіта і суспільство*. 2022. № 6–7. С. 7. URL: https://naps.gov.ua/uploads/files/press/ois/2022/ois6-7_2022.pdf

Ваховський Л. Ц. Методологічний потенціал інтерпретації в історико-педагогічному дослідженні. *Освіта та педагогічна наука*. 2018. № 1(168). С. 76–84. URL: <http://eps.luguniv.edu.ua/index.php/eps/article/view/36>

Гупан Н. М. Історія педагогіки: питання кризи і розвитку. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 1. С. 110–115. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/524>

Мигович І. В. Процес інтернаціоналізації та його вплив на трансформацію національних систем вищої освіти країн Східної Європи

кінця XX – початку XXI століття : монографія. Лисичанськ : ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2020. 628 с.

Сухомлинська О. В. Історія педагогіки як наука і навчальний предмет: актуальні проблеми. *Шлях освіти*. 2003. № 1. С. 39–43.

Albulescu I. The Historical Method in Educational Research. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research*. 2018. № 2. P. 185–190. URL: <https://www.ajhssr.com/wp-content/uploads/2018/08/W1828185190.pdf>

Casale R. The educational theorists, the teachers, and their history of education. *Studies in Philosophy and Education*. 2004. Vol. 23. P. 393–408. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11217-004-4451-2>

Ellis H., Freeman M., Olsen S. Introduction. *History of Education*. 2023. Vol. 52(2–3). P. 147–153. DOI: <https://doi.org/10.1080/0046760X.2023.2198496>

Hernández Huerta J. L., Payà Rico A. International Standing Conference for the History of Education (ISCHE): Networks, internationalisation, and scientific communication. *El Futuro del Pasado: Revista Electrónica de Historia*. 2022. Vol. 14. P. 643–662. DOI: <https://doi.org/10.14201/fdp.28213>

Hofmann M. History of education in Switzerland – historic development and current challenges. *Encounters in Theory and History of Education*. 2014. Vol. 15. P. 223–237. DOI: <https://doi.org/10.24908/eoe-ese-rse.v15i0.5332>

Knight J. Updated Definition of Internationalization. *International Higher Education*. 2003. No. 33. P. 2–3. DOI: <https://doi.org/10.6017/ihe.2003.33.7391>

Lowe R. Do we still need history of education: is it central or peripheral? *History of Education*. 2002. Vol. 31(6). P. 491–504. DOI: <https://doi.org/10.1080/00467600210167055>

McCulloch G. New Directions in the history of education. *Journal of International and Comparative Education*. 2016. Vol. 5(1). P. 47–56. DOI: <https://doi.org/10.14425/jice.2016.5.1.47>

Polenghi S., Bandini G. The history of education in its own light: signs of crisis, potential for growth. *Espacio, Tiempo y Educación*. 2016. Vol. 3(1). P. 3–20. DOI: <https://doi.org/10.14516/ete.2016.003.001.2>

Tröhler D. History and Historiography of Education: Some remarks on the utility of historical knowledge in the age of efficiency. *Encounters on Education*. 2006. Vol. 7. P. 5–24. DOI: <https://doi.org/10.24908/eoe-ese-rse.v7i0.606>

References

Berezivska, L. D. (2022). Nova istoriia osvity Ukrainy: vid natsionalnoi samoidentyfikatsii do hlobalnykh istorychnykh naratyviv [The New History of Ukrainian Education: from National Self-Identification to Global Historical Narratives]. *Osvita i suspilstvo – Education and society*, 6–7, 7. Retrieved from https://naps.gov.ua/uploads/files/press/ois/2022/ois6-7_2022.pdf [in Ukrainian].

Vakhovskiy, L. Ts. (2018). Metodolohichniy potentsial interpretatsii v istoryko-pedahohichnomu doslidzhenni [Methodological Potential of Interpretation in Historical and Pedagogical Research]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and pedagogical science*, 1(168), 76–84. Retrieved from <http://eps.luguniv.edu.ua/index.php/eps/article/view/36> [in Ukrainian].

Hupan, N. M. (2017). Istoriia pedahohiky: pytannia kryzy i rozvytku [History of Pedagogy: Issues of Crisis and Development]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, 1, 110–115. Retrieved from <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/524> [in Ukrainian].

Myhovych, I. V. (2020). Protses internacionalizatsii ta yoho vplyv na transformatsiiu natsionalnykh system vyshchoi osvity krain Skhidnoi Yevropy kintsia XX – pochatku XXI stolittia [The Process of Internationalization and its Impact on the Transformation of National Higher Education Systems in Eastern European Countries in the late 20th and early 21st centuries]. Lysychansk: TOV «FOKSPRYNT» [in Ukrainian].

Sukhomlynska, O. V. (2003). Istoriia pedahohiky yak nauka i navchalnyi predmet: aktualni problemy [History of pedagogy as a science and educational subject: current problems]. *Shliakh osvity – The path of education*, 1, 39–43 [in Ukrainian].

Albulescu, I. (2018). The Historical Method in Educational Research. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research*, 2, 185–190. Retrieved from <https://www.ajhssr.com/wp-content/uploads/2018/08/W1828185190.pdf> [in English].

Casale, R. (2004). The educational theorists, the teachers, and their history of education. *Studies in Philosophy and Education*, 23, 393–408. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11217-004-4451-2> [in English].

Ellis, H., Freeman, M., & Olsen, S. (2023). Introduction. *History of Education*, 52(2–3), 147–153. DOI: <https://doi.org/10.1080/0046760X.2023.2198496> [in English].

Hernández Huerta, J.L., & Payà Rico, A. (2022). International Standing Conference for the History of Education (ISCHE): Networks, internationalisation, and scientific communication. *El Futuro del Pasado: Revista Electrónica de Historia*, 14, 643–662. DOI: <https://doi.org/10.14201/fdp.28213> [in English].

Hofmann, M. (2014). History of education in Switzerland – historic development and current challenges. *Encounters in Theory and History of Education*, 15, 223–237. DOI: <https://doi.org/10.24908/eoe-ese-rse.v15i0.5332> [in English].

Knight, J. (2003). Updated Definition of Internationalization. *International Higher Education*, 33, 2–3. DOI: <https://doi.org/10.6017/ihe.2003.33.7391> [in English].

Lowe, R. (2002). Do we still need history of education: is it central or peripheral? *History of Education*, 31(6), 491–504. DOI: <https://doi.org/10.1080/00467600210167055> [in English].

McCulloch, G. (2016). New Directions in the history of education. *Journal of International and Comparative Education*, 5(1), 47–56. DOI: <https://doi.org/10.14425/jice.2016.5.1.47> [in English].

Polenghi, S., & Bandini, G. (2016). The history of education in its own light: signs of crisis, potential for growth. *Espacio, Tiempo y Educación*, 3(1), 3–20. DOI: <https://doi.org/10.14516/ete.2016.003.001.2> [in English].

Tröhler, D. (2006). History and Historiography of Education: Some remarks on the utility of historical knowledge in the age of efficiency. *Encounters on Education*, 7, 5–24. DOI: <https://doi.org/10.24908/eoe-ese-rse.v7i0.606> [in English].

Tröhler, D. (2006). History and Historiography of Education: Some remarks on the utility of historical knowledge in the age of efficiency. *Encounters on Education*, 7, 5–24. DOI: <https://doi.org/10.24908/eoe-ese-rse.v7i0.606> [in English].

Ваховський Л. Ц. Інтернаціоналізація історії педагогіки як науки

Статтю присвячено виявленню сутності інтернаціоналізації історії педагогіки в умовах глобалізації, з'ясуванню її можливостей щодо подолання кризових явищ і подальшого розвитку історико-педагогічного знання. Схарактеризовано уявлення вітчизняних і зарубіжних науковців про причини та наслідки кризового стану історії педагогіки як науки й навчальної дисципліни. Показано, що дослідники із європейських країн пов'язують маргіналізацію історико-педагогічних досліджень, витіснення їх на периферію наукового пошуку з освітньою орієнтацією історії освіти і педагогічної думки, тобто з прагненням впливати на процес професійної підготовки вчителів в університетах та сучасну освітню практику.

Одним із шляхів подолання кризової ситуації й оновлення історії педагогіки як наукової дисципліни є її інтернаціоналізація, яка розглядається як процес включення міжнародного, міжкультурного та глобального виміру в історико-педагогічні розвідки та викладання історії освіти й педагогічної думки в закладах вищої освіти. Як основні напрями діяльності в межах інтернаціоналізації історії педагогіки визначено: публікацію результатів вітчизняних історико-педагогічних досліджень у міжнародних журналах; проведення порівняльних історико-педагогічних досліджень з чітким визначенням одиниць порівняння, країн або регіонів, історичних періодів; виконання міжнародних дослідницьких проєктів у галузі історії освіти і педагогічної думки; міжнародна співпраця в межах професійних асоціацій, участь у міжнародних конференціях, семінарах з історії освіти і педагогічної думки.

Ключові слова: історія педагогіки, кризовий стан, інтернаціоналізація, освітня орієнтація, міжнародний вимір.

Vakhovskyi L. Ts. Internationalization of the History of Pedagogy as a Science

The article is devoted to exploring the essence of the internationalization of the history of pedagogy in the context of globalization, identifying its potential for overcoming crises and further developing historical-pedagogical knowledge. The views of domestic and foreign scholars on the causes and consequences of the crisis in the history of pedagogy as a science and academic discipline are discussed. It is shown that researchers from European countries associate the marginalization of historical-pedagogical studies and their displacement to the periphery of scientific inquiry with the educational orientation of the history of education and pedagogical thought — that is, with the aim of influencing the process of teacher training at universities and contemporary educational practice.

One of the ways to overcome the crisis and renew the history of pedagogy as a scientific discipline is its internationalization, which is viewed as the process of incorporating international, intercultural, and global dimensions into historical-pedagogical research and the teaching of the history of education and pedagogical thought in higher education institutions. The main directions of activity within the internationalization of the history of pedagogy are defined as follows: publication of the results of national historical-pedagogical studies in international journals; conducting comparative historical-pedagogical research with clearly defined units of comparison, countries or regions, and historical periods; implementation of international research projects in the field of the history of education and pedagogical thought; international cooperation within professional associations, participation in international conferences and seminars on the history of education and pedagogical thought.

Keywords: history of pedagogy, crisis state, internationalization, educational orientation, international dimension.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

